

Ellery Queen

v
**Čtvrtá strana
trojúhelníku**

Čtvrtá strana trojúhelníku

Ellery Queen

NAŠE VOJSKO
2013

© 1965 by Ellery Queen
Translation © František Jungwirth
Cover and layout © 2013 by Jindřich Procházka
Czech edition © 2013 by NAŠE VOJSKO, s.r.o.
All rights reserved

ISBN 978-80-206-1388-2

Sheila

To parné, dusné úterý Dane uvažoval, kam má odjet na víkend. Měl na výběr několik možností. Skupina známých ho pozvala na výlet do Pensylvánie, kde si hodlali najmout loď a pomalu proplouvat po hladině řeky Delaware okresem Bucks, viděli by tažné lano připojené k zádi kolového traktoru směřujícího po vlečné stezce k severu (nebo to bylo k jihu?) a bloumali by pod stínovou palubou daleko od dusivého vedra ulic metropole. Bylo to lákavé pomyšlení projíždět se po řece s břehy ovroubenými stinnými, zelenými stromy a pak večer tančit na trávníku, osvětleném svatojanskými muškami a lampiony.

Jiní přátelé ho zase zvali na Fire Island, kde bylo vynikající koupání (Dane velice rád plaval v pěnivém příboji), a také to nebylo daleko.

Poslední možnost byla vyrazit podél řeky Hudson na sever k jednomu venkovskému sídlu poblíž Rhinebecku. Ovšem, koupát se tam mohl jenom v bazénu (Dane si bazény ošklivil) a musel by si vzít společenský oblek, na druhé straně tam byla znamenitá kuchyně a nepochybně tam najde i několik skvostných žen.

Jedno bylo jisté – ať už se rozhodne pro to či pro ono,

v žádném případě nechtěl zůstat v New Yorku v tom vražedném horku. Ať se děje, co se děje.

Jenže něco se stalo.

Poněvadž tehdy ještě nevěděl, že jeho otec ...

První McKell přijel do Ameriky na začátku druhé poloviny sedmnáctého století, když se New York ještě nazýval Nieuw Amsterdam, protože měl menší neshodu s hlavou svého rodu. Stejně jako poslední holandský guvernér Peter Stuyvesant tak i tento rozmrzelý utečenec později znepokojeně pozoroval, jak nad městem, které mu poskytlo útočiště, vlaje královská korouhev Stuartovců. Jenže zřejmě ani vévoda z Yorku, pozdější anglický král Jakub II., ani jeho kapitáni se nezajímali o nějakou urážku, co horkokrevný synovec vmetl do tváře hlavě rodu McKellů. Ve skrovném měřítku začal obchodovat, dovážet a vyvážet zboží. Skotský přistěhovalec se oženil, zplodil potomky a zemřel jako věřící presbyterián. Rodině odkázal majetek v hodnotě pěti set liber a radu: „Hlídejte si stříbrňáky a nepouštějte je polehounku.“ Jeho nejstarší syn si naučení svého otce vzal natolik k srdci, že jaktěživ neutratil jediný stříbrňák. Zůstala po něm šalupa na řece Hudson a tisíc liber v okované rodinné truhlici.

A tak to pokračovalo – každý McKell chtěl v šetrnosti a podnikání předčit svého předchůdce. Když vypukla občanská válka Jihu proti Severu, vládl rodu James McKell, který dovedl popadnout osud za pačesy. Najal si náhradníka, aby za něj konal vojenskou službu, a sám se stal dodavatelem dřeva z černého ořešáku na výrobu pažeb ručnic pro armádu Unie. Když po záchvatu mrtvice zemřel, zanechal skoro jeden milion dolarů. Jeho syn Taylor neměl možnost prokázat ve válce svůj

patriotismus, a proto vynaložil všechnu energii na rozšíření rodinného obchodu cukrem, kávou a tabákem. Byl natolik prozíravý, že investoval do lodní dopravy v čase, kdy americké obchodní loďstvo bylo v troskách v důsledku ztrát, které mu způsobili záškodníci Konfederace a konkurence železnic. Zemřel ve vysokém stáří a zanechal něco přes tři miliony dolarů, mladého syna jménem Ashton a lavici v episkopálním kostele Božího milosrdenství v New Yorku.

Ashton McKell měl už padesátku za sebou, když se jeho syn Dane o něm dověděl tu otrěsnou novinu. Mnohý Ashtonův vrstevník nedokázal udržet ani majetek, co převzal od předchozí generace, a vinu za své neštěstí svaloval na odborové organizace, na daň z příjmů, na hospodářskou krizi a onoho zrádce své třídy. Ne tak Ashton McKell. Nebylo mu ještě ani pětadvacet let, když rodinné jmění zvětšil na dvojnásobek a později je rozmnožil ještě víc. Lodi McKellových paroplavebních linek brázdily všechna světová moře. McKellovu kávu (pod rozličnými ochrannými známkami) kupovalo víc amerických domácností, než bylo milo konkurenčním firmám; a tu kávu si konzumenti nejčastěji sladili McKellovým cukrem (v maloobchodě se neprodával). A cigarety, které pak vykouřili, skoro docela jistě obsahovaly produkty Národní & Jižní tabákové obchodní společnosti (výhradné vlastnictví McKella). Celková hodnota jeho majetku činila osmdesát až sto milionů dolarů; kolik to přesně je, nevěděl ani sám Ashton.

A stále ještě měl ten první šilink, který prvnímu McKellovi v Americe pomohl k výdělku.

„Dane,“ pravila Lutetia McKellová. „Musím ti něco říct o tvém otci.“

Ashton oplýval nezdolnou energií. „Že se mám víc

šetřit?“ vyjel jednou na svého doktora. „Kdybych se měl držet vaší rady, tak stříhám kupony už nějakých dvacet let. A tomu říkáte život?“

Rozvážný, nudný život ukončený dlouhým umíráním – ne, to nebylo jeho přáním. Rád vzpomínal na Zacharyho McKella. Starý Zach zavřel oči navěky ve dvaadevadesáti, když si sám chystal dříví na zimu, místo toho, aby zaplatil drvoštěpovi fantastickou odměnu jeden dolar za sáh.

„K čertu se střídmostí,“ znělo Ashtonovo krédo. Kouřil dvacet doutníků denně, dopřával si bohatou a tučnou stravu, pracoval, bavil se a bojoval do úmoru; v navigační kabině svého impéria přenesl co nejméně skutečné pravomoci na jiné osoby – dělal to jen v opravdu nezbytných případech.

Dane se zevnějškem podobal svému otci. Měl jeho zardělou pleť, orlí nos, vystouplou bradu a hnědé kučeravé vlasy, které ženy rády hladily. Ale zatímco jeho otec zdědil po svých předcích studenou šed' „sychravých a neschůdných Hebrid“, měl syn matčiny světle modré oči. A kruhové svaly u koutků Ashtonových úst byly na Daneově obličeji patrný, jenom když syn dostal jeden ze svých návalů vzteku.

„Mami!“ Dane vyskočil ze židle a zatvářil se užasle, třebaže ho (kupodivu) její sdělení vůbec nepřekvapilo. „Víš to zcela jistě? Nemůžu tomu uvěřit.“

Ale věřil tomu.

Ashton o svém synovi choval pochybnosti už dlouho. Zrodily se za Daneova dětství. Chlapec, který dává přednost knihám před ragby! Mendelsohnovi před „Mississippi, ty řeko stará“ (a později Mozartovi před

Mendelssohnem)! Jazykům před matematikou! Srovnávací religionistice před ekonomikou! Dějinám starověku před obchodní naukou! Sběratelství mincí před jejich hromaděním! Jakého McKella to jenom zplodil?

Otec si říkal, že všechno to je pouze „přechodné období“ právě tak jako Daneova neuvěřitelná záliba (v příslušném věku) v poezii místo v návštěvě nevěstinců. „Vyrostete z toho,“ opakoval si Ashton McKell. Když Dane odešel na soukromou školu, jeho otec byl přesvědčen, že příprava ho „změní k lepšímu“. V Grotonu to nevyšlo, ale snad se to povede na Yaleově univerzitě. Osobně měl Ashton za to, že synovi by spíš prospělo, kdyby si odkroutil nějakou dobu u námořní pěchoty, ale o tom se samozřejmě Lutetii ani nemohl zmínit slůvkem, protože zákon o povinné vojenské službě považovala za veřejnou urážku všech slušných občanů. A Dane si nadále prosekával vlastní stezku.

Ashton McKell měl sice neblahé tušení, ale to nehorší vůbec nepředvídal. Dane byl vyloučen z Yale a pak zmizel. Otec ho našel, jak se lopotí pod sálajícím sluncem Severní Karolíny na tabákové plantáži – která navíc ani nepatřila McKellovi! Později nastoupil Dane jako člen posádky na jedné z McKellových nákladních lodí. V Maracaibu zdrhl a byl nalezen o půl roku později v Greenwich Village, kde se nakvartýroval k jakési vlasaté sajdce se špinavýma nohama a šmouhami od olejové barvy na nose. Většinu dalšího roku se vozil na vagonech a přespával se somráky: v průběhu tří dalších let dělal statistu v Hollywoodu, hilfáka v luna-parku, s partou mexických nádeníků braceros pomáhal na vinicích, dělal plavčíka v Santa Monice, pracoval na ananasové plantáži na Havajských ostrovech a dělal poskoka jednomu chicagskému kriminálnímu

reportérovi, který často natahoval ráfek a potřeboval někoho, kdo by ho ochránil, kdyby mu v nějaké temné uličce chtěli natrhnout žaket nebo dokonce sprovodit ze světa.

Když se Dane zase objevil doma, vychrtlý a strašně hladový (jeho matka strávila tři báječné měsíce tím, že mu vlastnoručně vyvařovala – tuto službu, jak Ashton suše podotkl, jemu samému nikdy neprokázala), jeho otec pravil: „Už pár set let každý McKell nastupuje v rodném podniku.“

„Já však tuto tradici poruším,“ odvětil Dane. Bylo to něco podobného, jako kdyby oznámil, že se vydává na cestu do kláštera trapistů v Kentucky, aby tam složil slib věčného mlčení. „Chceš říct, že to neuděláš?“

„Proč bych to měl dělat, táto? Obchod se mi protiví. Každý obchod. Ani tvůj není výjimka. A beztak se bez toho obejdu.“ Dane poněkud zbledl, ale McKellova brada se umíněně vypínala.

„Co tím k čertu myslíš?“ zvolal Ashton. Jeho výkřik zanikl v tichu.

Alespoň se nechová frivolně, pomyslel si jeho otec. Uvědomuje si, co znamená takový zatracený radikální postoj ... Kdyby se choval lhostejně, Ashton by to chlapci netoleroval.

„Jsem plnoletý,“ řekl Dane. „To neznamena pouze to, že mám právo volit a můžu být přijat do zednářské lóže. Dědeček McKell a dědeček DeWitt na mě pamatovali v poslední vůli. K čemu vůbec potřebuju vést nějaký obchod, táto?“

„Chceš říct, že se celý život budeš vyhýbat práci? Na mou pravdu, Dane, to je laciné – fakticky laciné!“

„Takhle jsem to nemyslel. Hodlám pracovat. Ale je to práce, co jsem si vybral... Vlastně,“ řekl Dane zamy-

šleně. „Nevybral jsem si tolik ani já, jako ona si spíš vybrala mne.“

Ashton McKell nebyl živ jen samým chlebem. Byl oddaným příslušníkem své církve a starším sboru. Stouplo mu to do hlavy. Polekaně zvolal: „Chceš vstoupit do stavu duchovního?“

„Cože? Kdepak,“ zasmál se Dane. „Budu psát.“

Bylo ticho. Potom Ashton řekl: „Nu, myslím, že ti asi nerozumím. Psát? Psát co?“

Spisovatel?

Ashton sondoval v paměti. Znal vůbec nějakého spisovatele? Znal někoho, kdo nějakého spisovatele znal? Ano, Lamontova syna Corlisse, jenomže to byl socialista. A pak mladého Vanderbilta, Cornelia Vanderbilta – ten neměl ani tuhle omluvu. A... ach ano, přítelkyně jeho zesnulé matky, paní Jonesová, co pod svým dívčím jménem Edith Whartonová psala romány. Jenomže – hrom do toho! – to byla žena.

„Ty budeš tedy psát,“ pravil Ashton zvolna a znovu se otázel: „Co budeš psát?“ a hledal ve své mysli nějaké rozumné vysvětlení. Jedno ho napadlo: jeho matka. Matka syna zkazila.

„Beletrii. Hlavně romány,“ odpověděl Dane. „Už jsem se omočil v literatuře – jedna moje povídka byla otištěna v malém magazínu; domnívám se, že sotva jsi našel asi čas si ji přečíst ve výtisku, co jsem ti poslal.“ Dane se pousmál. „Mám štěstí. Mám dostatečné finanční prostředky, takže můžu psát a nemusím si lámat hlavu starostmi, jak zaplatím činži nebo účet za elektřinu –, a když jsme u toho, nemusím honit termíny. Spousta spisovatelů musí psát věci, které jim nejsou po chuti, jen proto, aby motor nepřestal běžet. Tohle já dělat nemusím –“

„Poněvadž máš peníze, které sis nevydělal,“ řekl jeho otec.

„Přiznal jsem, že mám štěstí, táto. Ale doufám, že tím, že napíšu dobré knihy, dokážu, že mi štěstí bylo nakloněno právem.“ Dane si všiml otcova výrazu a obezřetně dodal: „Abys rozuměl, zásobovat lidi cukrem a kávou je také počestné zaměstnání –“

„Děkuji!“ odvětil Ashton sarkasticky. Ale přesto ho to dojalo. Alespoň mě chlapec neobviňuje, že jsem hanebný kapitalistický vykořisťovatel, ani se nevysmívá způsobu, jakým si jeho předkové bezmála tři sta let vydělávali na živobytí, říkal si v duchu.

„Jenomže pro mne to není, tati. Hodlám psát. Chci psát. Musím psát.“

„Tak dobrá,“ odvětil Ashton McKell. „Uvidíme.“

A viděl. Viděl, že to není ani přechodný zájem či záliba, ale opravdu seriózní předmět ctížádosti.

Dane se nastěhoval do vlastního bytu v jednom z domů, které mu odkázal dědeček Gerard DeWitt. Učinil to tak, aby nikoho neurazil, a po delší dobu neminul ani den, aby se nezastavil doma; ale Ashton věděl, že to Dane nedělá ani tak kvůli tomu, aby ušetřil peníze, ale spíš z ohleduplnosti na city své matky.

Chlapec pracoval do úpadu, to musel jeho otec uznat. Dane si za měsíc dopřál jediný volný víkend; ostatní dny trávil mezi čtyřmi stěnami v zatuchlém kouři z cigaret a jeho psací stroj byl neustále v permanenci. Psal, přepisoval, zahazoval, začínal znova.

Jeho první román Peklo zrána propadl naprosto a dočista. Žádný význačný kritik se o něm nezmínil a ti méně významní jej nemilosrdně ztrhali. Typická noticka v knižní hlídce provinčních novin zněla: „Pek-

lo zrána je peklo v každé denní době.“ Byl peskován, že je „Nelsonem Algrenem boháčů“ a „instantním Kerouakem“ či „molem v Steinbeckově bradce“. Jedna literární kritička („Pročpak nezůstala doma, aby prala podělané pleny?“ hromoval Ashton McKell) napsala: „Zřídka kdy tak malý talent vynaložil tolik námahy na to, aby vytvořil nicotnost.“ Dane, který jako ostřílený borec přijímal rány v ponurém mlčení, vykřikl, když recenzi četl. Ale jeho otec (pouze Judith Walshová, Ashtonova osobní sekretářka věděla, že obchodní magnát si předplatil novinovou výstřížkovou službu) se vztekal a láteřil.

„Nějaký Duxburský zpravodaj! Takový smradlavý plátek se hodí jedině k balení uzenáčů!“ a tak podobně. Když se vybouřil, dostavila se útěcha. „Aspoň teď už konečně nechá toho bláznění.“

„Myslíš, Ashtorie?“ otázala se Lutetia. Stalo se to během jedné z těch rodinných večeří, kdy se Dane neukázal – v poslední době přicházel méně často. Bylo zřejmé, že Lutetia neví, zda se má rmoutit kvůli svému synovi, anebo se těšit kvůli manželovi.

Jako obvykle se dlouho rozhodovat nemusela. „Já v to také doufám, drahoušku,“ řekla Lutetia. Pokud se Ashton domníval, že Daneovi psaní nesvědčí, pak manželova slova byla pro ni zákonem.

„Lidi, já vás prostě nechápu.“ Judy Walshová nebyla náhodnou návštěvnicí v domě svého zaměstnavatele. Ashton se totiž neohlížel na pracovní dobu a své sekretářce diktoval dopisy ve své pracovně ještě i po půlnoci, takže Judy často bývala v domě na večeři. Lutetii McKellové zase vyhovovala jiným způsobem. Lutetia postrádala ženskou společnost, třebaže o tom nikdy

nahlas nemluvila. Měla několik neteří, ale příliš emancipovaných, než aby byly podle jejího gusta. A byla tady Judy, sirotek, vždy vkusně oblečena, schopná, upřímná, a přesto ne zcela nezávislá, která, stejně jako Lutetia, hledala ženu, k níž by mohla pociťovat přátelský zájem. Měla irsky ryšavé vlasy, ohrnutý irský nosík a modré výrazné irské oči. „Ale pane McKelle.“ Takto zareagovala Judy na Ashtonovu poznámku. „Že nechá toho bláznění! To zní jako věta z televizního zábavného pořadu. Copak neznáte Dana natolik, abyste si uvědomil, že psát nepřestane?“

Ashton něco zamručel do polívky.

Daneův druhý román *Lovci lišek* utrpěl také neúspěch. *The New York Times* jej nazvaly: „Faulkner a slepé rameno, ve stylu Nové Anglie.“ Týdeník *New Yorker* napsal (in toto): „První životní zkušenost dospívajícího mladíka neodpovídala ani zbla jeho představě. Nezralé.“ *A Saturday Review* o literatuře ...

Dane dál obdělával svou líchu.

Ukázalo se, že to je takový ten newyorský srpen, kdy se prakticky vzato mohlo přecházet po opálených a loupajících se zádech na Coney Islandu až k dřevěnému chodníku a odtud do vody, aniž se člověk dotkl rozpáleného písku. Bylo to údobí, kdy mírumilovní človíčky, které nikdo jaktěživ neslyšel mluvit zvýšeným hlasem, běhali ulicemi a ohrožovali lidi sekerou... kdy občané New Yorku, kteří neměli klimatizaci, spustili ventilátory a ti, co neměli ani ventilátory, spali na kuchyňské podlaze před otevřenými dvířky chladniček, takže přetížené pojistky se spálily a tím se chladničky, ventilátory i klimatizační zařízení vyřadily z provozu.

Vášně přetékal, gangy mladistvých se rvaly mezi

sebou, manželé mlátili manželky, ženy zas nařezaly dětem, kanceláře předčasně končily, v podzemní dráze se znovu uzákonilo inferno, v těžkém a zalklém vzduchu mnohé srdce začalo vynechávat a nakonec vzdalo marný boj jako krevní pumpa a Lutetia McKellová řekla svému synovi, že se jí jeho otec přiznal: „Je tu jiná žena.“

„Mami!“ Dane vyskočil ze židle a zatvářil se užasle, třebaže její sdělení ho vůbec nepřekvapilo. „Víš to zcela jistě? Nemůžu tomu uvěřit.“

Ale věřil tomu. Zvláštní. Chvilí předtím, než mu matka řekla „Je tu jiná žena“, Dane by pravdivě odvětil, že mu nikdy nepřišlo na mysl, že jeho otec by se mohl dopustit nevěry. Jenže jakmile byla tato slova vyřčena, připadala mu jako nevyhnutelná. Jako většině lidstva tak i Daneovi se jevilom pomýšlení na své rodiče v milostném objetí nepřístojné: v jeho případě ještě freudovské důvody komplikoval rozdílný ráz povah otce a matky. Jeho matka byla jako mlž přichycený ke skále a dostávala víc, než dávala sama: mohla se pouze podřídít a projevit svou oddanost tím, že se zvedala s přílivem a klesala s odlivem. A Daneovi kdesi hluboko v mozku kmitlo – na celém světě se asi sotva najde horší společnosti do postele.

Naopak zase mu připadalo samozřejmé, že jeho otec bude mužem s velkou sexuální aktivitou, což naprosto jistě odpovídá i jeho dalším sklonům a zálibám. Skutečnost, že otec má jinou ženu, ho ani tolik nepřekvapila, spíše to, že sám byl raněn slepotou.

Proč tedy – „Víš to zcela jistě? Nemůžu tomu uvěřit“ – když si tím byl jist od prvního okamžiku.

„Arciže, drahoušku, jsem si tím jista,“ řekla Lutetia. „Něco takového bych si nedovedla vymyslet.“ To asi ne,

myslel si Dane, spíš by sis dovedla představit, že na střeše našeho domu přistál létající talíř a vystoupili z něho zelení mužičci. „Ovšem už nějaký čas jsem ... no, měla jsem jakési podezření, že není všechno v pořádku.“

„Ale mami, jak jsi to vypátrala?“

Kamejový obličej Lutetie zružověl. „Zeptala jsem se ho, co není v pořádku. Už jsem to déle nemohla vydržet, myslet si kdovíco.“

„A co ti odpověděl?“ Tak přece jen máš nějaký vnitřní život, pomyslel si Dane. Je to divné, že na to u svých rodičů přichází až v tak pokročilém stadiu hry. Svou matku měl velice rád, ale pochyboval až doposud, že je schopna uvažovat samostatně. Odpověděl: „Je mi hrozně líto. Je tu jiná žena.“ „Řekl to takto jakoby nic?“ „Drahoušku, ale já se ho tázala.“ „Já vím, ale –! A co jsi mu na to řekla?“ „Co jsem mu mohla říct, Dane? Předtím jsem se nikdy nedostala do takové situace. Myslím, že jsem odpověděla: „Mně je to také líto, ovšem ulevilo se mi, když to teď vím, a opravdu jsem pocítila ulehčení.“ „A co potom udělal táta?“ „Přikývl.“

„Přikývl? A to je všechno?“

„To je všechno.“ Když Dane sebou cukl, jeho matka dodala: „Drahoušku, promiň, ale ptal ses mě na to.“ „A tím váš rozhovor skončil?“ „Ano.“

Neuvěřitelné. Jako kdyby slyšel výstup z divadelní hry Noela Cowarda. A nyní si Dane uvědomil ještě něco. V poslední době ho trápila nejasná představa, že matce hrozí něco nepříjemného. Zřejmě se také proto zdráhal odjet z města. V genetické informaci byla obsažena i matčina závislost na mužských členech rodu.

Jak jednou Dane žertem podotkl Judy Walshové, jeho matka patřila k druhu, který ještě docela nevymřel tak

jako holub stěhovavý či papoušek karolínský, nicméně byl vzácnější než bizon.

Anna Lutetia DeWitt McKellová byla anachronismus. Lutetia se narodila šest let po smrti královny Viktorie a ve svém křehkém těle přenesla až do poloviny dvacátého století ducha viktoriánství, které opatrovala jako kněžka vyvolená za strážkyni věčného světla. Je pravda, že jí matka brzy zemřela a děvčátko vychovávala babička ve vysokém tuhém límci – byla rozená Phillipseová a nikomu – zejména ne své vnučce – nedovolila, aby na to zapomněl. Stará dáma se aspoň duchovně pokládala za dceru Anglie (za Cromwella byli její předkové toryovci a bojovali za krále) a považovala za urážku, když jí někdo nazval anglikánkou. „Jsem anglikánská katolička, nikoli protestantka,“ odpovídala. Jenže babiččina výchova není dostatečným vysvětlením osobnosti její vnučky. Z otcovy strany zdělila Lutetia hrdost a předsudky holandských osadníků, s nimiž byli předkové jejího otce pokrevně spřízněni, takže musila vzít zavděk buď ctnostmi holandských měšťanů, anebo viktoriánů – jinou možnost volby neměla.

Ve svém nitru stále považovala za „pochybné“, aby mladí lidé něžného a silného pohlaví byli ponecháni o samotě: uvolněné společenské mravy dvacátého století ji pohoršovaly a uváděly do rozpaků. Už samé slovo „pohlaví“ nesměla „dáma“ při rozhovoru s mužem vůbec vypustit z úst: dalo jí opravdu velikou práci, aby se při rozhovoru se svým synem odhodlala pronést slova „jiná žena“. V slovní zásobě Lutetie byla i jiná jemná společenská rozlišení. Kupříkladu Judith Walshová byla „obchodní spolupracovnicí“ jejího manžela (s pocitem duševního utrpení byla Lutetia nucena přiznat, že „hezká mladá žena“ se zabývá „obchodem“!).

Kdyby se Lutetia musela dívat na Judy jako na zaměstnanci, nepochybně by ji zařadila mezi „služebnictvo“. A k sloužícím se člověk choval sice korektně, ba s nimi i někdy laskavě promluvil, ale nikdy s nimi společně nezasedl k tabuli.

Lutetia DeWittová nabyla patřičného vzdělání v ústavech pro výchovu mladých dam, podnikla cestu po pevnině s patřičným doprovodem gardedámy, jaktěživa nepřestoupila práh nočního podniku (Lutetia mu říkala „vinárna“, protože takový noční podnik přece nebyl nic jiného než nějaká lepší hospoda). Příležitostně vypila sklenku šery; pivo byla potrava, která se směla pít, když chtěl člověk přibrat na těle, zatímco whisky byl nápoj výhradně pro muže. Denně se aspoň hodinku věnovala „šití“; nikdy to nečinila, když byla přítomna návštěva, aby neviděla „šatičky“ určené laickému řádu sester, který pomáhal „nešťastným“ mladým ženám.

Byla neuvěřitelná, jak poznamenal Dane při jedné příležitosti. „Maminku mám velice rád,“ řekl Judy, „ale když člověk nějakou chvíli stráví v její společnosti, připadá si, jako by se pohyboval na jevišti, kde se zrovna dává nějaká viktoriánská hra.“

„Dane! Jak něco takového můžete říct.“

„Musel jsem s ní žít, Juditko.“

Rozvedené ženy, které se znovu provdaly, žily v cizoložství; dál o tom mluvit bylo zbytečné, leda se ještě mohlo podotknout, že je nám líto jejich nešťastných dětí.

Viktoriánská výchova se projevovala u Lutetie nejvíc v oblasti pohlaví a manželství. Žena vstupovala do manželství jako panna; jakýkoli jiný případ byl nemyslitelný. Ani ve snu by ji nenapadlo najít si milence, stejně jako by jí nepřišlo na mysl dát se roztrhat medvědy. Manžel-

ské postele jí byly stejně cizí jako modlitební koberečky či plivátka, zatímco oddělené ložnice v určitých manželských situacích vyhovovaly. Nejasně tušila, že v těch nezmapovaných mořích, na nichž brázdí manželé, číhají nestvůry – a každá z těchto „prostopášných žen“ potřebovala nějakého záletníka: Lutetia to sice neschvalovala, ale tak nějak to přece jen přijímala. V tomto směru byla bližší smýšlení francouzských měšťáků než mentalitě anglických či amerických horních vrstev. Byla ráda, že má vlastní jmění, byla to příznivá okolnost, protože měla takto prostředky, aby mohla přispívat na dobročinné účely a dávat osobní dary. Úhrada za vedení domácnosti a rodinné výdaje zůstaly na starost manželovi, Lutetia nevydala jediný cent a nepodepsala jediný šek a také jí jaktěživo nenapadlo, aby si na to osobovala právo jako manželka.

Lutetia McKellová žila tam, kde to její manžel určil, cestovala v době a na místo, které její manžel stanovil, koupila to, co jí řekl, aby nakoupila, a vedla domácnost tak, jak si to on přál. Byla šťastná, když byl manžel spokojený; rmoutila se, když ho viděla rozmrzelého. Neměla žádné zvláštní touhy nebo přání, které neměl Ashton McKell, a ani jí nijak nechyběly.

Nicméně ... „jiná žena“ ...

Ach, ten starý kocour, pomyslel si Dane.

Nejvíc mu bylo líto matky, otce litoval už mnohem méně. Ale hlavně matka mu dělala starosti. Jak se vypořádá se situací pro ni naprosto novou a neznámou?

„Předtím jsem se nikdy do takové situace nedostala,“ pravila a stiskla rty, jako kdyby chtěla říct, a proto se něco takového nemělo stát ani teď. Pouze stiskla rty, nic víc – a on věděl, že jenom na tom zůstane. „Já vím, že

muži mají určité, no, pocity, které ženy třeba postrádají, a nepochybně někdy nastane situace, kdy se nedokážou ovládnout. Jenže, Dane, to se tvému otci ještě nikdy předtím nestalo. Já to vím docela jistě.“ Jako kdyby hájila obviněného manžela před soudem. Seděla v křesle s rukama na klíně a v jejích dětsky modrých očích se nezatrpytila jediná slza – křehká postava ze středověkého porcelánu.

Neměl jí to udělat, uvažoval Dane. Rozhodně ne matce. Naprosto postrádá obranné reflexy. Bez ohledu na různé nedostatky jejich intimního soužití, neměl z ní učinit oběť jedné z nejčastějších manželských tragédií. Nikoli poté, když už hezkou řádku let spolu žijí. Nikoli poté, co si vzal to její maličké viktoriánské já a zformoval je tak, aby co nejlépe vyhovovalo jeho představě. Co jí zůstane, když ztratí manžela? Ashton McKell byl jediným důvodem jejího bytí. Byla planetou, od níž se začalo její slunce vzdalovat. Dane cítil, jak se v něm vzmáhá hněv.

Pokusil se na celou věc hledět pod jiným zorným úhlem. Zprvu ji posuzoval převážně mužskýmá očima. Představil si, jaké by to bylo, kdyby navštívil otcovský dům a setkal se v něm s nějakou namalovanou čtyřicetiletou blondýnou ... „Dane, představuji ti tvou nevlastní matku.“ „Ale, Ashie! Můžeš mi říkat Gladys, Dane.“ Anebo Gertie či Sadie. Dane se otrásl. Proboha, snad jeho otec přece jen neklesl tak hluboko, aby se spustil s nějakou slečnou z vinárny.

„Mami, zmínil se o rozvodu?“

Lutetia na něj s úžasem pohlédla. „Jak ti mohlo něco takového napadnout, Dane? Samozřejmě že o tom se ani slůvkem nezmínil. Ani tvůj otec, ani já jsme o něčem takovém neuvažovali.“

„Proč ne? Jestli –“

„Lidé v našem společenském postavení se nerozvádějí. A církev rozvod také neuznává. Já se rozhodně nehodlám dát rozvést, a i kdybych přece jen chtěla, tvůj otec by o tom nechtěl ani slyšet.“

To si myslím, komentoval Dane v duchu. Nepřipomínal své matce něco, co sama také dobře věděla – pokud po civilním rozvodu žádný z manželů znovu neuzavře sňatek, nepřestoupí žádné příkázání episkopální církve. Ale jak mohla Lutetia strpět cizoložství? Dane se přistihl, že sám se k tomuto odhalení staví staromódně. Anebo to vyvěralo z toho, že se snažil vcítit do postavení své matky? (A pojednou se celý problém ještě víc zkomplikoval. Začal přemítat o McKellově majetku. Zatím v podstatě pro něj nic neznamenal, nijak horoucně po něm netoužil, rozhodně ho sám ani o cent nerozmnožil; oba dědečkové mu odkázali dost peněz, aby mu stačily, a sám několikrát odmítl podílet se na správě rodinného jmění. Ale když teď pomyslel, že valnou jeho část by si nakonec mohla přivlastnit ona „jiná žena“, zmocnil se ho vztek.)

„Podváděl tě, mami. Jak jen s ním můžeš nadále žít?“

„Překvapuješ mě, Dane. Takhle mluvit o svém otci,“ namítla.

Byla ochotna mu cizoložství odpustit. Odmítá to-noucí žena chytit se záchranného pásu, protože je tento zamazaný od nafty?

Lutetia seděla trpělivě v křesle, které mladý favorit bratra krále Slunce věnoval své favoritce – seděla trpělivě, aniž tušila, jakou má křeslo historii, a dívala se na olejomalbu fontainebleauské školy, kde ryšavé nymfy skotačily pod temnými stromy ... hleděla nevidoucímá očima na toto místo, kde dříve visel portrét babičky Phillipseové.

„Samosebou že tvému otci bych povolila rozvod, kdyby si to ovšem přál,“ řekla. „Ale jsem přesvědčena, že ani ve snu na něco takového nepomyslel. Žádný McKell se ještě nerozvedl.“

„A proč proboha ti o tom vůbec otec říkal?“ zeptal se Dane popuzeně.

Káravě na syna pohlédla. „Boží jméno nesmíš brát nadarmo, drahoušku.“

„Odpusť, mami. Proč ti to řekl?“

„Tvůj otec nedělá přede mnou s ničím tajnosti.“

Ovládl se a nezalomil rukama nad hlavou, ale poodešel k velikému oknu s výhledem na Park avenue.

Dane se matčiným tvrzením nedal oklamat. Jeho otec měl spoustu tajemství, s nimiž se matce nesvěřoval. A pokud se nehodlal rozvést, bylo to proto, že tu ženu nemiloval. To Dana ještě víc rozhořčilo. Kvůli přechodné milostné pletce, aby se ten starý kozel párkrát vydováděl s nějakou holkou v posteli – jen proto zarmoutil svou ženu a riskoval pěknou ostudu, jestliže se té aféry domákně bulvární tisk.

Chudák maminka! pomyslel si Dane. Dosud nikdy nebyla do nějakého skandálu zatažena, a teď tu byl jeden na spadnutí. Jméno dámy se za jejího života objeví v novinách pouze třikrát: když se narodí, když uzavře sňatek a když zemře. Lutetia této roztodivné průpovědce bezvýhradně věřila. Copak vůbec netušila hrozící nebezpečí? Dane se odvrátil od okna a matce to řekl.

„Myslela jsem na to,“ odvětila Lutetia a kývla. Zdálo se mu to jen, že v hloubi těch modrých očí zahlédl nějaký zákrmit? „A také jsem to tvému otci řekla. On mě ovšem ujistil, že je naprosto vyloučeno, aby na to někdo přišel. Podle všeho se chová velice diskrétně a učinil opatření, aby se zabezpečil, že se o tom nikdo nedoví.“

Bdím nebo sním, říkal si Dane, tohle přece nemůže být sen. Oni dva se baví o tom, jak se sukničkář zabezpečil proti prozrazení – a tím to zhaslo! Připadalo mu, že otec je stejně k nevěře jako matka. Anebo si Ashton McKell natolik zvykl na to, že jeho žena hověla všem jeho rozmarům, že jí pohrdal? Porozuměl jsem vůbec někdy svým rodičům? Dane si položil tuto otázku a musel konstatovat, že se vlastně ani nikdy moc nesnažil, aby jim porozuměl.

Věrná Griselda! Hrdinka Studentova vyprávění z Canterburských povídek si u srovnání s jeho matkou vedla rebelantsky. Protože Lutetia zasvětila štěstí svého manžela celý svůj život a její oddanost byla natolik prostomyslná, že dokonce nic nenamítala, když ji zradil jako ženu. Anebo snad na to všechno pohlížím jako domýšlivý šosák? tázal se Dane v duchu. Právě její pokora ukazuje ušlechtilost matčiny povahy a já ještě nejsem duševně dost vyspělý, abych to pochopil.

„Mami,“ promluvil něžně. „Kdo je ta žena? Víš to? Řekl ti to otec?“

Poznovu ho udivila. Tato potomkyně prvních holandských osadníků, „knickerbockerů“, se líbezně pousmála: „Drahoušku, neměla jsem ti to ani říkat. Opuště mi, že jsem se o tom zmínila. Já vím, že máš plnou hlavu vlastních problémů. Mimochodem, našel jsi nějaké řešení té zápletky v třetí kapitole? Leží mi to celý den v hlavě,“ a ubírala se dál tímto směrem a o nevěře svého muže se už nezmínila ani slůvkem, jako kdyby odložila šití, poněvadž měla na práci něco naléhavějšího.

Budu muset tu ženu vypátrat sám, rozhodl se Dane. Je mi naprosto jasné, že od matky se její jméno nedovím, ač je třeba zná. Asi zase nějaký ten typický viktoriánský rys povahy se v ní projevil – přece si rty „neposkvrní“ jménem té ženštiny.